

Vakgroep Restauratie

#1/2006



NIEUWS EN INFORMATIE VANUIT DE RESTAURATIEPRAKTIJK

REDACTIONEEL

Hoe vaak zou de Nachtwacht zijn gerestaureerd en door wie? Dat is slechts in kleine kring bekend.

Zo gaat het ook met onze bouwkundige monumenten: we kennen het gebouw bij naam, meestal weten we wel wie de oorspronkelijke bouwmeester, de architect, is geweest, maar wie zich in later eeuwen met de restauratie bezig heeft gehouden, is slechts bij een beperkt aantal specialisten bekend!

Het bescheiden profiel dat hier uit af te leiden is, is wellicht tekenend voor onze sector: wij zijn primair dienend aan het monument.

Wellicht is die bescheidenheid er de oorzaak van dat wij – de Vakgroep Restauratie – pas na 25 jaar met een eigen – bescheiden – publicatie komen. Een nieuwsbrief, die 2x per jaar zal verschijnen.

Bescheiden in frequentie en in omvang, omdat de meeste lezers niet zitten te wachten op nog meer volumineuze tijdschriften. Zonder advertenties, omdat u, lezer, ook daar niet op zit te wachten.

Wèl met korte, inhoudelijke nieuwsfeiten over onze sector, veelal belicht vanuit de optiek van de Vakgroep, maar ook vanuit andere invalshoeken.

Onze doelgroep voor deze nieuwsbrief zijn opdrachtgevers, ambtenaren belast met monumentenzorg, restauratie-architecten en de talloze andere spelers in het veld.

De opmaak van onze nieuwsbrief is eenvoudig; conform ons imago.

Wij gaan voor de inhoud en wij werken eraan die voor u waardevol te houden.

Mei/juni 2006, de Redactie ■



LEDENAANTAL VAKGROEP RESTAURATIE LOOPT OP TOT 32

De branchevereniging van erkende restauratiebouwbedrijven vierde in 2005 haar 25-jarig jubileum. De vereniging begon in 1980 met 12 leden, maar het ledental bleef na verloop van tijd steken op ca. 20. Kennelijk bleek het voor bouwbedrijven toch erg lastig om het certificaat "Erkend Restauratie Bouwbedrijf" te behalen. Dit certificaat biedt een waarborg voor monumenteneigenaren dat een restauratie zorgvuldig en deskundig plaatsvindt. Om geïnteresseerde bouwbedrijven te ondersteunen bij het behalen van het ERB-certificaat heeft de Vakgroep Restauratie VALQ Trainingen uit Eemnes gevraagd een begeleidingstraject te ontwikkelen. Eind 2004 is de eerste groep bouwers

van start gegaan. De ondersteuning van Valq is grondig en succesvol gebleken. Inmiddels is het ledental van de Vakgroep Restauratie opgelopen tot 32. En het einde is nog niet in zicht, want nog niet alle cursisten hebben het traject afgerond. Met deze ledenuitbreiding wordt niet alleen tegemoet gekomen aan de wens van de Vakgroep zelf om met meer leden een krachtiger belangenbehartiging neer te kunnen zetten. Ook de wens van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, om via een landelijk dekkend netwerk van erkende restauratiebouwers tot waarborging te komen van kwaliteitsrestauraties, wordt hiermee vervuld. ■



GEMEENTEN BENUTTEN HUN BRRM-BUDGETTEN NIET

De Rijksdienst voor de Monumentenzorg heeft alle budgethoudende gemeenten in 2005 laten weten dat het zaak is tijdig budget aan te vragen voor de uitvoering van de restauraties in hun gemeenten.

In twee BRRM-budgetbrieven die in september 2004 en september 2005 zijn rondgestuurd, worden gemeenten opgeroepen actie te ondernemen, willen zij hun budgetten niet verspelen. Dit heeft jammer genoeg weinig effect gehad. Uit berekeningen van de RDMZ blijkt dat het ernaar uit ziet dat grote bedragen niet op tijd zullen worden benut. Kennelijk

zijn er wel plannen voor restauraties, maar zijn de daadwerkelijke bouwactiviteiten nog niet gestart. Als de aanvragen uitblijven, vissen deze gemeenten achter het net. De eigenaren moeten hun aanvragen voor 1 oktober 2006 bij de gemeente indienen en voor 1 januari 2007 bij de RDMZ.

Waarnemend directeur J. van de Voorde van de RDMZ licht desgevraagd toe "na 1 januari 2007 worden de overgebleven budgetten herbestemd en vallen deze toe aan algemene BRIM-middelen". Het is dus zaak de restauraties in gang te zetten om zo het budget in eigen hand te houden! ■

ARCHITECTEN - WERKZAAM IN DE RESTAURATIE - CREËREN EEN GOED ZICHTBAAR EN HERKENBAAR SPECIALISME



“De omgang met gebouwd cultuurgoed vraagt om expertise, kennis en ervaring, dat is waar het in monumentenland allemaal om gaat”. Aan het woord is Evert-Jan Nusselder, voorzitter van de in februari 2006 opgerichte Vereniging van Architecten Werkzaam in de Restauratie. De huidige bestuursleden zijn tevens de initiatiefnemers van een discussie die de afgelopen twee jaar in een aantal grote bijeenkomsten voor restauratie-architecten is gevoerd. Kernvraag was; “hoe maken wij ons specialisme goed zichtbaar en borgen wij dat gespecialiseerd werk in de restauratie van monumenten bij deskundige architectenbureaus terecht komt?” Het overleg heeft geleid tot de GEAR; de gezamenlijke erkenningsregeling voor architecten in de restauratie.

SCHAKEL IN DE KETEN

De totstandkoming van de erkenningsregeling voor restauratie-architecten is door E.J. Nusselder als positief ervaren. Hij vertelt dat het in de bijeenkomsten met vakgenoten al snel duidelijk werd dat men nut en noodzaak van het borgen van het specialisme inzag. “De kwaliteitsketen in het bouwproces is afhankelijk van de sterkte van elke schakel en de restauratie-architecten weten dat goed. Door een vorm

van erkenning kan deze groep zichtbaar maken waar de architectenexpertise op het gebied van restauratie zit. Deze ontwikkeling spoort met het beleid van de landelijke monumentenzorg. Men wil de kwaliteit van de instandhouding waarborgen,” aldus Nusselder.

OPDRACHTGEVERS EN EIGENAREN

Op de vraag waarom opdrachtgevers en eigenaren van monumenten bij voor-

keur met een erkend restauratie-architect moeten gaan werken, antwoordt Nusselder; “voor eigenaren is het vaak moeilijk te overzien wat de consequenties van de aanpassings- of instandhoudingsambities bij hun monument zijn. Zij willen graag in hun keuzen worden begeleid door een deskundige, die er ook voor kan zorgen dat de juiste partijen worden ingeschakeld bij de uitvoering van de plannen. Daarbij geldt dat een erkend architect niet alleen aantoonbaar over restauratie-expertise beschikt, hij houdt ook de kwaliteit bij de uitvoering en het belang van het monumentale object in het oog. Deze combinatie levert altijd een win-win situatie op, gebouw en eigenaar zijn beiden tevreden!”

ERKENDE AANNEMERS?

Gelet op de wens van Nusselder om de schakels in de restauratieketen sterker te maken, ligt de vraag voor hoe het met de andere schakels in de keten is gesteld. “Het ideaal is natuurlijk dat zowel de erkende aannemer als de erkende architect van elkaar weten dat zij samen de kwaliteitsketen smeden”, aldus Nusselder, “wanneer de met erkenning te borgen kwaliteit, in het belang van alle partijen is -en dat lijkt me bijna vanzelfsprekend- dan zullen de erkende architect en ERB-aannemer bij voorkeur met elkaar in zee gaan bij restauratiewerk.”

Informatie over de Vereniging van Architecten Werkzaam in de Restauratie kan worden verkregen bij het secretariaat; info@vawr.nl / 033-465 9 465. ■

RIJKSGEBOUWENDIENST: “HOOGWAARDIGE RESTAURATIES GEBEUREN DOOR ERB-BOUWBEDRIJVEN”

De Rijksgebouwendienst blijkt, als beheerder van vele monumenten namens de Staat der Nederlanden, bij hoogwaardige restauraties steeds vaker te kiezen voor een erkend restauratie bouwbedrijf. In een gesprek met de Stichting ERM heeft J. 't Hart, directeur Projecten RGD, laten weten dat de RGD er inderdaad naar streeft om bij hoogwaardige restauraties van monumenten te werken met Erkende

Restauratie Bouwbedrijven. In voorbedoeld gesprek tussen de RGD en de stichting die diverse erkenningsregelingen in de restauratie (waaronder die van de restauratiebouwbedrijven) beheert, kwam aan de orde dat de restauratie een specifiek en kwetsbaar segment in de markt vormt. Hoewel het niet de taak is van de RGD om opleidingen, kwaliteitsborging e.d. in deze sector te bevorderen, geeft deze

rijksdienst aan er wel belang bij te hebben dat dit gebeurt. De RGD streeft immers zelf ook naar kwaliteit in restauraties en is gebaat bij continuïteit en behoud van de sector. De Stichting ERM acht het dan ook van groot belang dat de RGD, als grote opdrachtgever met een voorbeeldfunctie, duidelijkheid verschaft over de verantwoordelijke wijze waarop zij haar monumentenzorg in de praktijk brengt. ■

COLUMN MONUMENTENZORG

Monumentenzorg, de zorg voor monumenten. Iedereen begrijpt waar je het over hebt. Toch vinden we het 19de-eeuwse woord monumentenzorg een beetje uit de tijd. Het woord is meer en meer aan het verdwijnen.

We kenden in Amsterdam een Gemeentelijk Bureau Monumentenzorg dat nu de naam Bureau Monumenten & Archeologie draagt. Ook de naam van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg verdwijnt binnenkort en heet dan, na de fusie met de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten.

Geven de veranderde namen ook een verandering aan de zorg voor monumenten?

Sinds 1 februari van dit jaar is er sprake van een andere gerichtheid op die zorg. Een denkwijze, mede in gang gezet

door de oprichting jaren geleden van de Monumentenwacht, dat ‘voorkomen nog altijd beter is dan genezen’... In dit beeld zal het voortbestaan van de honderden misschien wel duizenden in de afgelopen jaren herstelde en gerestaureerde monumenten door preventieve zorg meer gewaarborgd zijn dan voorheen. Dat beeld zal worden versterkt nu ook subsidiëring in deze werkwijze mogelijk wordt gemaakt.

Dat er daarnaast ook nog veel hersteld moet worden, moge duidelijk zijn. De bij de Vakgroep Restauratie aangesloten restauratiebouwbedrijven wacht in deze, zowel in de curatieve als in preventieve aanpak, een belangrijke taak.

In het kader van ons cultureel erfgoed was

- 1975 het Europees Monumentenjaar,
- 1998 het Jaar van het Monumentenonderhoud,
- 2003 het Jaar van de Boerderij en



- 2005 het Jaar van het Kasteel.
- Al deze ‘jaren’ hebben een positieve invloed gehad op het denken en doen rond de zorg voor ons cultureel erfgoed.

De naam monumentenzorg mag dan weg-
ebben, de zorg voor monumenten blijft.

WEKA ■

TNO EN VAKGROEP RESTAURATIE ORGANISEREN PLEISTERWERK-CURSUS



Monumenten hebben vaak te kampen met schade aan pleisterwerk. TNO heeft de afgelopen jaren onderzoek gedaan naar dit lastige probleem.

Het ontstaan van schade wordt bepaald door een aantal factoren, sommige daarvan zijn goed te beïnvloeden, maar andere

niet. Zoutkristallisatie is het bekendste type zoutschade. Tijdens het TNO-onderzoek zijn echter ook nog twee andere zoutschade-mechanismen ontdekt die verantwoordelijk zijn voor veel schade. TNO heeft in samenwerking met het Neerlandsch Stucgilde en de Vakgroep



Restauratie twee cursusmiddagen georganiseerd. Aan restauratie-aannemers en restauratie-stukadoors is aan de hand van praktijkvoorbeelden uitgelegd, hoe de zoutschade-mechanismen werken en hoe risico-factoren zoals vochtigheid en zwelling, kunnen worden beïnvloed. Vier leveranciers stelden mortel beschikbaar voor praktijkproeven tijdens de cursusmiddagen.

Nadere informatie over dit, voor de restauratie interesserende, onderzoek kunt u opvragen bij ir. Tomas Wijffels van TNO, tel: 015-2763178 of e-mail: tomas.wijffels@tno.nl ■

Colofon

Dit is een uitgave van de Vakgroep Restauratie, de branchevereniging van erkende restauratie bouwbedrijven
Postbus 2079
3800 CB Amersfoort
Tel: 033 465 94 65 - Fax: 033 479 07 69
E-mail: info@vakgroeprestauratie.nl
Internet: www.vakgroeprestauratie.nl

Redactie: A. van Alphen, M. de Bruin,
W. Kramer en R. van Valkengoed.

Foto's aangeleverd door Bouwbedrijf Burgy B.V. Leiden, Aannemingsbedrijf H.J. Jurriëns B.V., Utrecht, Pronk Bouw B.V. Warmenhuizen en Schakel & Schrale B.V. Amsterdam. Foto bij column Weka: Brand Overeem, Barneveld.

OVERZICHT RESTAURATIEBEDRIJVEN

AMEIDE

- Koninklijke Woudenberg Ameide BV
0183-606600
www.koninklijkewoudenberg.nl

AMSTERDAM

- Aannemingsmaatschappij De Cannenburgh BV *
020-6650303
www.cannenburgh.nl
- GF-Deko BV
020-6353333
www.gfdeko.nl
- Hillen & Roosen BV
020-5492600
www.hillen.nl
- Aannemingbedrijf J. Kneppers BV
020-6940306
www.kneppers.nl
- Schakel & Schrale BV
020-5745274
www.schakel-schrale.nl
- Aannemersbedrijf Scheurer BV
020-6930905
www.scheurer.nl

BELTRUM

- BV Bouwbedrijf Hoffman
0544-481531
www.bouwbedrijfhoffman.nl

BERGAMBACHT

- Den Hoed Aannemers BV
0182-351225
www.denhoed.nl

BREDA

- Bouwbedrijf Balemans BV
076-5212901
www.balemans.nl

DELFT

- Aannemersbedrijf Huurman BV
015-2141745
www.huurmandelft.nl

DEN HAAG

- Kozel Bouw BV
070-3815111
www.kozelbouw.nl

GRONINGEN

- Jurriëns Noord BV
050-5566779
www.jurriëns.nl

LEIDEN

- Bouwbedrijf Burgy BV
071-5322405
www.burgy.nl
- Aannemingsbedrijf M.W. Meyer BV
071-5316583
www.meyer-leiden.nl
- Du Prie Bouw & Ontwikkeling BV
071-5222919
www.dupriebouw.nl

LEIDERDORP

- Bouwbedrijf Van der Meij BV
071-5219062
www.bouwbedrijfvandermeij.nl

NIEUWKUIJK

- De Bonth van Hulten Bouwonderneming BV
073-5119022
www.debonthvanhulten.nl

NIJMEGEN

- Aannemersbedrijf B.F. van Tienen BV *
024-3230060
www.bfvantienen.bouwgarantlid.nl

ROERMOND

- Loven Aannemingsbedrijf BV
0475-333367
www.tomloven.nl

ROSMALEN

- Heijmans Beton- en Waterbouw - Restauratiewerken
073-5436600
www.heijmans.nl

SCHAIJK

- Van Dinther Bouwbedrijf BV
0486-461851
www.bouwbedrijfvandinther.nl

SITTARD

- Laudy Bouw & Ontwikkeling BV
046-4516933
www.laudybouw.nl

SLUIS

- Leenhouts' Aannemingsbedrijf BV
0117-474000
www.leenhoutssluis.nl

SOEST

- Bouw- en Restauratiebedrijf Van de Burgt & Strooij BV *
035-6035972

UTRECHT

- Aannemingsbedrijf H.J. Jurriëns BV
030-2412912
www.jurriëns.nl

VEGHEL

- Bouwbedrijf L. van de Ven BV
0413-366933
www.bouwbedrijfvandeven.nl

VELSERBROEK

- Aannemingsbedrijf Holleman & Zonen Santpoort BV
023-5385454
www.hollemansantpoort.nl

VUGHT

- Aannemingsbedrijf Nico de Bont BV
073-5189480
www.nicodebont.nl

WARMENHUIZEN

- Bouwbedrijf M.J. de Nijs & Zonen BV
0226-397000
www.mjdenijs.com

PRONK BOUW BV

- Pronk Bouw BV
0226-391374
www.pronkbouw.nl

WOERDEN

- Van Hoogevest Restauratie BV
0348-413125
www.hoogevest.nl